

met talenten die het verdient om tot bloei te komen in een reguliere setting, al dan niet met de benodigde ondersteuning.⁵

Beroep op leerkrachten

Passend onderwijs aan alle leerlingen vergt een grote inspanning van docenten en schoolleiders in het regulier onderwijs. Wat betreft de zittende docenten en schoolleiders vinden voorbereidingen plaats voor een professionaliseringslag in samenwerking met de landelijke ondersteuningsorganisatie Implementatie Passend Onderwijs (1). Ook aankomende leerkrachten moeten voorbereid worden op de realiteit in hun toekomstige werk. Bij deze professionalisering hoort een cultuuromslag waarbij een houding ontstaat die uitgaat van de talenten van alle kinderen. Hieronder staan twee ontwikkelingen in dit licht.

Kennisbases

De nieuwe docent moet vanaf 2015 in staat zijn alle leerlingen de noodzakelijke kennis over te dragen om straks te kunnen participeren in de samenleving. Voor de lerarenopleidingen betekent dit dat niet alleen de kennisbases van de vakgebieden herschreven moeten worden, maar ook de kennisbases van ontwikkelingspsychologie, didactiek en sociologie. Docenten moeten onder meer beschikken over kennis van de diversiteit van hun leerlingen en werken vanuit de houding dat ieder kind meetelt. Alle lerarenopleidingen en pabo's hebben in 2010 hard gewerkt aan een nieuwe opzet van deze kennisbases welke na vaststelling een vertaalslag krijgen naar het curriculum van docentopleidingen.⁶ Het gevoel van urgentie is groot, ook door de druk van de politiek en de intenties van de bewindspersonen rond passend onderwijs en opbrengstgericht werken.

Alle partijen samen: lerarenopleidingen, overheid, po-, vo- en mbo-raden, zullen nu oplossingen

moeten vinden voor de vraag naar adequaat opgeleide docenten en de ruimte in de strak bekostigde lerarenopleidingen. Die oplossingen kunnen gevonden worden in de scheiding tussen initiële opleidingen en verplichte post-initiële scholing, waarbij de zittende docenten meteen meegeenomen kunnen worden. Deze voor de hand liggende oplossing past echter niet in het financiële korset dat de huidige bewindslieden het onderwijs hebben aangemeten. Passend onderwijs vraagt om meer rust, ruimte en variatie. De HBO-raad heeft de regie over het programma Kwaliteitsverbetering, maar heeft daarbij de steun van alle onderwijsorganisaties nodig om in het overleg met politiek en departement niet uitgespeeld te worden.

Professionals van de toekomst

Kennis- en innovatiecentrum CrossOver stimuleert HBO-opleidingen waaronder pabo-opleidingen en tweedegraads lerarenopleidingen via het project 'Professionals van de toekomst' om hun studenten goed voor te bereiden op hun toekomstige werkveld waarin zij te maken krijgen met kinderen en jongeren met beperkingen. CrossOver reikt daartoe actuele inzichten aan en verzamelt voorbeelden van relatief eenvoudige curriculumwijzigingen. Inhoudelijk is daarin aandacht voor een beroepshouding die uitgaat van gelijkwaardigheid van kinderen, van inclusie, van de overtuiging dat ieder kind talenten heeft en dat deze benut moeten worden voor hun maatschappelijke participatie. Inzet op onderwijs en arbeid dus. Er zijn overigens al goede voorbeelden van pedagogische opleidingen die bezig zijn hierbij passend curriculum te ontwikkelen. Deze opleidingen pakken het signaal zelf al op.

Professionals van de toekomst reikt concrete mogelijkheden aan en wisselt goede voorbeelden uit. Om de gewenste cultuuromslag in curricula te

Tot slot

Meer kansen op maatschappelijke deelname ontstaan wanneer iedereen het normaal gaat vinden dat mensen anders functioneren en dat iedereen talenten heeft. Dat begint onder andere in opleidingen waar onze leerkrachten van straks worden opgeleid.

Meer kansen op maatschappelijke deelname ontstaan wanneer iedereen het normaal gaat vinden dat mensen anders functioneren en dat iedereen talenten heeft. Dat begint onder andere in opleidingen waar onze leerkrachten van straks worden opgeleid.

Meer kansen op maatschappelijke deelname ontstaan wanneer iedereen het normaal gaat vinden dat mensen anders functioneren en dat iedereen talenten heeft. Dat begint onder andere in opleidingen waar onze leerkrachten van straks worden opgeleid.

Voor meer informatie over 'Kwaliteitsverbetering' kunt u contact opnemen met Ankie Verlaan, bestuurslid van Kenniscentrum CrossOver: ankie.verlaan@xs4all.nl

Voor meer informatie over 'Professionals van de toekomst' kunt u contact opnemen met Enid Reichrath, projectleider van Kenniscentrum CrossOver: e.reichrath@kcco.nl

U vindt ook meer informatie op www.kcco.nl

Voor meer informatie over de 'index voor inclusie' en 'Ik leer ook' kunt u contact opnemen met Astrid Greven, projectleider van Kenniscentrum Perspectief: a.greven@perspectief.org

Bronnen

- (1) Bijsterveldt, van. M. Brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Naar passend onderwijs. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 31 januari 2011.
 - (2) Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), Factsheet Passend Onderwijs, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, november 2010.
 - (3) Hamstra, D. Gewoon anders. Integratie van leerlingen met beperkingen in het regulier onderwijs in Almere. Groningen: Rijksuniversiteit Groningen (dissertatie), 2004.
 - (4) Inspectie van het Onderwijs. Onderwijsverslag 2008/2009, Utrecht, 2010.
 - (5) Oonk, A. De rol van ouders richting economische zelfstandigheid van hun kind met een beperking, 2010.
 - (6) Peetsma, T., Vergeer, M., Roeleveld, J., & Karsten, S. (2001). Inclusion in education: comparing pupils' development in special and regular education. *Educational Review*, 53(2), 125-135.
 - (7) Ruijs, N., & Peetsma, T. (2009). Effects of inclusion on students with and without special educational needs reviewed. *Educational Research Review*, 4, 67-79.
 - (8) SER. Meedoen zonder beperkingen; meer participatiemogelijkheden voor jonggehandicapten, 2007.
 - (9) Sleeboom, I., Hermanns, J., Hermanns, V. Meedoen leer je door mee toe doen, 2010.
 - (10) Smits, J. Het VN verdrag bepaalt: inclusief onderwijs is een recht voor alle kinderen!, 2010.
- ⁵ Minister van Bijsterveldt heeft voor Passend Onderwijs een bezuiniging aangekondigd van 300 miljoen Euro. Onderwijsvakbonden en personeel in speciaal onderwijs vrezen dat de bezuiniging ten koste gaat van arbeidsplaatsen op scholen (De Volkskrant, 9-2-2011). Ondanks het gegeven dat vrijwel iedereen het eens is met de noodzaak nieuwe plannen voor passend onderwijs is er veel discussie over de wijze waarop (Volkskrant, 18/2-2011). In april 2011 doet de Minister het voorstel de bezuiniging op Passend onderwijs niet in 2012, maar vanaf 2013 te laten ingaan, met 100 miljoen Euro bezuiniging in 2013, oplopend tot 200 miljoen in 2015 en vanaf 2015 structureel 300 miljoen Euro.
- De auteurs onderkennen dat meerdere factoren een rol spelen bij het slagen van passend onderwijs. Ze benadrukken hier het belang van de inclusieve insteek, vanuit het perspectief van het kind.
- ⁶ CrossOver heeft een actieve bijdrage geleverd aan dit traject. Werken aan kwaliteitsverbetering.